

Andreasen: De Udtalelser, som den ærede Ordfører for Forespørgerne (Martin Hansen) fremsatte, har været mig noget af en Skuffelse. Jeg havde ventet, at det ærede Medlem fra Sorø i Tilslutning til mine Udtalelser ved Finanslovens Behandling og ved Behandlingen af Jagtloven skarpt vilde have protesteret imod den Hensynsløshed, som af alle Godsejere, af dem, som overhovedet har Fæstere og Lejehusmænd under sig, er udvist til Trods for den Lov, vi vedtog i Fjor, og hvis Hensigt netop var at imødekomme Fæstehusmænd og Lejehusmænd. Jeg har med Glæde set, at den Kommission, der er nedsat for Sydsjællands Vedkommende, har paadømt en Sag, hvor et bekendt Gods, Gisselfeldt Kloster, ganske ignorerede Loven, opsagde sine Lejehusmænd og krævede, at de skulde flytte ud med 3 Maaneders Varsel. Kommissionen er her glædeligvis gaaet imod dette Gods, og jeg mener ogsaa bestemt, at hvis denne Sag indankes for Domstolene, maa disse i Kraft af Loven godkende Kommissionens Kendelse.

Jeg kunde ogsaa have ønsket, at det ærede Medlem fra Sorø — det er muligt, at han vil give sin Tilslutning til Tanken, naar jeg nu udtaler den — havde henstillet til Landbrugsministeren at iværksætte en grundig Undersøgelse af, hvorvidt ikke Fæstepligt eller Fæstetvang uretmæssig er borttaget fra store Dele af den Jord, der her er Tale om. Det er min Tro, at der ikke mindst gennem Provisoricaarene er givet Godsejere en Frihed til at inddrage Bondejord og Fæstetjord, som absolut ikke kan være i Overensstemmelse med Loven og i endnu mindre Grad med Hensynet til vort Samfund. Skal vi naa til en Løsning, som kan vække Tilfredshed og finde Tilslutning hos Fæste- og Lejehusmændene, maa hele dette Spørgsmaal meget grundigt undersøges. Man maa vel i Lenskontrollens Arkiv kunne finde alle disse Sager frem, hvorunder der Gang paa Gang har været Tale om Inddragelse af Bondejord under Hovedgaardsjord, Inddragelse af Fæstetjord, Ophævelse af Fæstetvang, Foranstaltninger, som jeg ikke tror er blevet kontrolleret paa tilbørlig Maade under alle Regeringer, i hvert Fald ikke i den Tid, da vi havde en Regering, som brød sig fejl om Landets Grundlov og Forfatning. Jeg ved, at det ærede Medlem fra Sorø nærer alvorlig og saglig Interesse for hele denne Sag, og derfor er jeg særdeles glad for, at vi her har faaet Lejlighed til paa ny at drøfte disse Forhold. Jeg vil gerne understrege dette Krav om en Undersøgelse; jeg tror, den er nødvendig, og der

er ude blandt store Dele af Fæste- og Lejehusmændene et levende Ønske om, at en saadan Undersøgelse maa finde Sted. Jeg vil meget henstille til den højtærede Landbrugsminister at stille sig imødekommende overfor dette Krav.

I øvrigt vil jeg ogsaa gerne paakalde det ærede Medlems Interesse for Jagtloven. Da vi havde Forslag om Jagtlov til Behandling, fremførte jeg de Betragtninger, som man fra Fæste- og Lejehusmændenes Side gør gældende med Hensyn til en forsvarlig og tilfredsstillende Ordning af Jagtspørgsmaalet; Ordningen heraf kan kun blive tilfredsstillende for disse Mennesker, naar Jagtretten overgaar til Brugerne. Det er mit Haab, at man vil naa til en Ordning af Jagtspørgsmaalet, der paa dette Punkt maa tilfredsstille de Ønsker og Krav, der, efter min Mening med fuld Berettigelse, er fremførte af Fæste- og Lejehusmændene.

I øvrigt har jeg tidligere fremhævet — og det vil jeg gerne benytte Lejligheden i Dag til at gentage —, at jeg tror, vi ret hurtigt vil være nødte til at optage den Lov, vi vedtog i Fjor, og hvorom denne Forhandling i Dag drejer sig, Loven om Fæstegods, Overgang til frit Eje og Brug af Huse paa Landet, til Revision. Ikke alene den Stilling, Godsejerne har indtaget, idet de har søgt helt at ignorere Loven, men ogsaa de mange vanskelige Forhold, som viser sig at være til Stede paa en Række Omraader, ønskeliggør, at Rigsdagen paa ny beskæftiger sig med denne Sag.

Jeg takker Ministeren, fordi han har fastslaaet, at man — og det er det afgørende, skønt det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Martin Hansen) ikke synes at mene dette — maa lægge den gamle Ejendomsskyldvurdering til Grund. Jeg ved, der har været megen Tvivl om dette Spørgsmaal; men det vilde være en himmelraabende Uret, om adskillige Mennesker, fordi Sagen har trukket ud, skulde betale deres Ejendom efter en ny Skyldvurdering, noget, der slet ikke har været Rigsdagens Mening.

Disse Bemærkninger har jeg ønsket at fremsætte, og jeg beder endnu en Gang Ministeren om, at en grundig Undersøgelse af, hvordan Fæstetvungen er blevet ophævet for en betydelig Del dansk Bondejord, hurtig maa komme i Stand.

Ordføreren for Forespørgerne (Martin Hansen): Hvis jeg forstod det ærede Medlem fra Næstved (Andreasen) ret, gjorde han sig skyldig i en Misforstaaelse af mine Udtalelser, idet jeg netop betragter det som